

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 24.5.2011
KOM(2011) 287 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Jednotný trh práv duševního vlastnictví
Podpora kreativity a inovací za účelem zajištění hospodářského růstu, vysoce kvalitních
pracovních míst a prvotřídních výrobků a služeb v Evropě**

OBSAH

1.	ÚVOD	3
2.	PŘÍLEŽITOSTI A VÝZVY JEDNOTNÉHO TRHU PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ	4
3.	KLÍČOVÉ POLITICKÉ INICIATIVY UMOŽŇUJÍCÍ ČELIT VÝZVÁM	8
3.1.	Reforma patentového systému v Evropě a doprovodná opatření.....	8
3.1.1.	Jednotná patentová ochrana	8
3.1.2.	Jednotný systém řešení sporů týkajících se patentů.....	8
3.1.3.	Nástroj pro zhodnocení práv duševního vlastnictví	9
3.2.	Modernizace systému ochranných známek v Evropě	9
3.3.	Vytvoření komplexního rámce pro autorská práva na jednotném digitálním trhu	10
3.3.1.	Správa a řízení autorských práv v Evropě.....	11
3.3.2.	Technologie a správa databází	12
3.3.3.	Obsah vytvářený uživatelem	13
3.3.4.	Dávky ve vztahu k soukromému rozmnožování	13
3.3.5.	Přístup k evropskému kulturnímu dědictví a podpora plurality sdělovacích prostředků	14
3.3.6.	Práva výkonných umělců	15
3.3.7.	Audiovizuální díla.....	15
3.3.8.	Právo umělců na opětný prodej.....	15
3.4.	Problematika doplňkové ochrany nehmotných aktiv	16
3.4.1.	Obchodní tajemství a nedovolené napodobeniny	16
3.4.2.	Nezemědělská zeměpisná označení	17
3.5.	Posílení boje proti padělání a pirátství.....	18
3.5.1.	Veřejné povědomí	19
3.5.2.	Udržitelnější struktura evropského střediska pro sledování padělání a pirátství a nové úkoly.....	19
3.5.3.	Přezkum směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví.....	20
3.6.	Mezinárodní rozměr práv duševního vlastnictví.....	20
3.6.1.	Mnohostranné iniciativy včetně koordinace s mezinárodními organizacemi	21
3.6.2.	Dvoustranná jednání a spolupráce s třetími zeměmi při ochraně duševního vlastnictví	22

3.6.3. Rozšířená ochrana a prosazování práv duševního vlastnictví na hranicích EU.....	23
4. ZÁVĚRY.....	23

1. ÚVOD

Zavedení bezproblémového integrovaného jednotného trhu práv duševního vlastnictví je jedním z nejhmatatelnějších způsobů, jak uvolnit potenciál evropských vynálezců a tvůrců a umožnit jim přetvořit myšlenky na vysoce kvalitní pracovní místa a hospodářský růst.

Toto sdělení představuje celkovou strategickou vizi Komise týkající se zavedení skutečného jednotného trhu duševního vlastnictví, který v současné době v Evropě chybí – evropského režimu práv duševního vlastnictví vhodného pro novou ekonomiku zítřka, který by odměňoval tvůrčí a invenční úsilí, vytvářel pobídky pro inovace v rámci EU a umožňoval rozvoj kulturní rozmanitosti vytvářením dalších odbytí obsahu na otevřeném a konkurenčním trhu.

Moderní integrovaný evropský režim práv duševního vlastnictví významně přispěje k růstu, udržitelnému vytváření pracovních míst a ke zvyšování konkurenceschopnosti naší ekonomiky, což jsou klíčové cíle agendy Evropa 2020 a roční analýzy růstu, které mají zásadní význam pro udržení trendu obnovy EU po hospodářské a finanční krizi. Umožní rozvoj odvětví, jako je elektronický obchod a digitální technologie, které představují největší potenciál budoucího růstu.¹ Inovace umožňují nejen rozkvět evropského hospodářství. Jsou nezbytné i z hlediska řešení velkých náročných úkolů, kterým lidstvo ve 21. století čelí: zajištění potravinové bezpečnosti, omezování změny klimatu, řešení demografických změn a zlepšení ochrany zdraví občanů. Hrají rovněž důležitou úlohu v kvalitě každodenního života vzhledem k tomu, že podporují kulturní rozmanitost.

Práva duševního vlastnictví zahrnují práva průmyslového vlastnictví, jako jsou patenty, ochranné známky, vzory a zeměpisná označení, autorské právo a práva s ním související.

Schéma práv duševního vlastnictví

¹ Viz: Strategie Evropa 2020 (KOM (2010) 2020), Roční analýza růstu 2011 (KOM (2011) 11), Digitální agenda pro Evropu (KOM (2010) 245), Akt o jednotném trhu (KOM (2011) 206) a Unie inovací (KOM (2010) 546).

Práva duševního vlastnictví jsou vlastnická práva, která chrání přidanou hodnotu vytvořenou tvůrci a vynálezci v rámci evropské znalostní ekonomiky. Katalogy práv duševního vlastnictví tvoří důležitou součást mnoha evropských podniků. Využívání portfolií práv duševního vlastnictví je klíčovou podmínkou, která umožňuje evropským tvůrcům a podnikům udržovat činnost, vytvářet příjmy a rozvíjet nové tržní příležitosti.²

V éře globalizace a mezinárodní konkurence je potenciál výnosů z duševního vlastnictví stejně důležitý jako přístup ke komoditám nebo spoléhání na výrobní základnu.

Pozitivní spirála v oblasti práv duševního vlastnictví se opírá o politiku práv duševního vlastnictví, která motivuje inovace a ty zase přitahují investice, v důsledku čehož vznikají nové výrobky a služby vycházející vstříc nové poptávce spotřebitelů, což podporuje růst a zaměstnanost.

Rychlý technologický pokrok změnil způsob, jakým obchodujeme a šíříme, přijímáme a spotřebováváme výrobky a služby, jako jsou například on-line hudební a audiovizuální služby. Vyvíjejí se nové obchodní modely, zatímco tradiční modely se přizpůsobují. Na trh vstupují nové hospodářské subjekty a poskytovatelé služeb. Spotřebitelé mění způsob vzájemné komunikace s trhem. Evropské právní předpisy v oblasti práv duševního vlastnictví musí zajistit odpovídající „rámec podpory“, který pobízí k investicím na základě odměňování tvorby, stimuluje inovace v prostředí nenarušené hospodářské soutěže a usnadňuje šíření znalostí.

2. PŘÍLEŽITOSTI A VÝZVY JEDNOTNÉHO TRHU PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

Nezbytnost tohoto postupu již není nutno zdůvodňovat: práva duševního vlastnictví v nejrůznějších podobách a formách jsou klíčovými aktivy hospodářství EU

² „Hodnota znalostí: evropské firmy a problém duševního vlastnictví“, bílá kniha útvaru *Economist Intelligence Unit*, již v lednu 2007 zveřejnil týdeník *The Economist*. 53 % respondentů uvedlo, že užívání práv duševního vlastnictví bude v průběhu následujících dvou let pro jejich obchodní modely velmi důležité nebo rozhodující, zatímco v době, kdy bylo šetření prováděno, tento názor zastávalo 35 % respondentů.

1,4 milionu evropských malých a středních podniků působí v tvůrčích odvětvích. Odvětví založená na duševním vlastnictví představují nadprůměrný potenciál růstu a tvorby pracovních míst. Podle zprávy o konkurenceschopnosti Evropy za rok 2010 vytvářejí tvůrčí odvětví 3 % pracovních míst (2008) a patří mezi nejdynamičtější odvětví v EU. Počet zaměstnanců tvůrčích odvětví v roce 2008 v EU-27 činil 6,7 milionu.

Celková zaměstnanost v tvůrčích odvětvích rostla v období 2000–2007 v průměru o 3,5 % ročně v porovnání s 1% ročním nárůstem hospodářství EU jako celku. Většina nových pracovních míst v EU vytvořených v posledních deseti letech vznikla v odvětvích založených na znalostech, v nichž vzrostla zaměstnanost o 24 %. Naproti tomu zaměstnanost ve zbývající části hospodářství EU se zvýšila jen o necelých 6 %³.

Orientační průzkum společností žebříčku *Fortune* 500 za rok 2002 odhaduje, že 45 % až 75 % bohatství jednotlivých společností se odvozuje z jejich práv duševního vlastnictví.⁴ V roce 2009 představovala nehmotná aktiva dle odhadu přibližně 81 % hodnoty indexu S & P 500 na trhu.⁵ Hodnota deseti největších značek v jednotlivých zemích EU v roce 2009 činila v průměru téměř 9 % HDP na obyvatele.⁶ Práva duševního vlastnictví motivují a chrání investice do technického výzkumu a vývoje (1,9 % HNP EU v roce 2008).⁷ Tvůrčí odvětví založená na autorských právech (včetně tvorby programového vybavení a databází,⁸ vydávání knih a novin,⁹ hudby¹⁰ a filmu¹¹) se na HDP EU podílejí 3,3 % (2006).¹²

Práva duševního vlastnictví utvářejí každodenní život občanů

Například patentová ochrana má zásadní význam při vývoji nových převratných léků nebo zdravotnického vybavení. Stále více sofistikovaných technických zařízení, jako jsou inteligentní telefony nebo počítače Tablet, třetí a další generace mobilní telefonie, spotřební elektronika, automobily šetrnější k životnímu prostředí nebo vysokorychlostní vlaky, je závislých na tisících patentů.

Ochrana hodnoty obchodní značky (*brand equity*) stimuluje investice do kvality výrobků a služeb tím, že pomáhá zákazníkovi identifikovat příslušného výrobce zboží nebo služeb,

³ *The Work Foundation: Znalostní ekonomika v Evropě, zpráva vypracovaná pro jarní zasedání Evropské rady v roce 2007.*

⁴ Zdroj: http://www.wipo.int/sme/en/documents/valuing_patents.htm.

⁵ Zdroj: Ocean Tomo citovaný v dokumentu „*The 2011 drug patent 'cliff' and the evolution of IP evaluation*” (Úskalí patentů na léky v roce 2011 a vývoj hodnocení duševního vlastnictví), autorka Liza Porteus Vianová, *Intellectual Property Watch*, 11.1.2011.

⁶ Zdroj: Studie Eurobrand za rok 2009, přezkum jednotlivých zemí, <http://study.eurobrand.cc>.

⁷ Zdroj: Eurostat.

⁸ Tvorba programového vybavení a databází se na odvětvích autorských práv podílí zdaleka nejvíce vzhledem k tomu, že produkuje téměř čtvrtinu obratu připisovaného těmto odvětvím.

⁹ Podle Federace evropských vydavatelů zaměstnává knižní vydavatelství 135 000 osob na plný úvazek a na HDP EU se podílí přibližně 24 mld. EUR.

¹⁰ Podle IFPI činí celková hodnota trhu s hudebními nahrávkami v EU přibližně 6 miliard EUR. Trh s hudebními nahrávkami představuje asi pětinu celkového hudebního trhu, který má hodnotu téměř 30 miliard EUR.

¹¹ Výroba, distribuce a promítání filmů a půjčování a prodej videí tvoří 10 % obratu z autorských práv. Audiovizuální průmysl v Evropě produkuje více než 1 100 filmů ročně a zaměstnává více než 1 milion osob. Zdroj: Studie společnosti KEA „*Multi-Territory Licensing of Audiovisual Works in the European Union*” (Poskytování licencí k audiovizuálním dílům pro více území v Evropské unii), říjen 2010.

¹² Zpráva o konkurenceschopnosti Evropy za rok 2010, pracovní dokument útvarů Komise, SEK(2010) 1276 v konečném znění.

zejména v odvětvích, která jsou do značné míry závislá na značce a věrnosti zákazníků značce. Tato odvětví zahrnují odvětví potravinářských výrobků, domácích potřeb, léků, módy, sportovního zboží, kosmetiky, spotřební elektroniky nebo služeb poskytovaných v oblasti odvětví telekomunikací, cestování, volného času a sportu. V zemědělsko-potravinářském odvětví zajišťují zeměpisná označení a odrůdová práva ochranu kvalitních výrobků a umožňují přístup k autentickým výrobkům v rámci celého jednotného trhu. Autorská práva stimulují tvorbu tvůrčího obsahu, jako je programové vybavení, knihy, noviny a periodika, vědecké publikace, hudba, filmy, fotografie, výtvarné umění, videohry nebo programové vybavení.

A konečně evropský systém práv duševního vlastnictví pomáhá vytvářet konkurenční výhodu evropských výrobních odvětví

Vytváření norem, jako je například GSM a UMTS, je evropským úspěchem založeným na pečlivé správě práv duševního vlastnictví. Tyto evropské normy se vyvinuly v celosvětově úspěšné technologie vzhledem ke své technologické převaze a životaschopnosti evropského systému práv duševního vlastnictví. Evropské společnosti představují špičku v oblasti poskytování licencí k polovodičovým technologiím, které jsou součástí více než 90 % mobilních telefonů prodaných na celém světě. Řada evropských společností v současné době vytváří podstatnou část svých příjmů prostřednictvím poskytování licencí ke svým portfoliím duševního vlastnictví.

Zachování dynamiky

Ekonomický potenciál práv duševního vlastnictví stále více závisí na schopnosti různých vlastníků práv duševního vlastnictví spolupracovat, poskytovat licence k technologiím, výrobkům a tvůrčímu obsahu a přinášet spotřebitelům nové výrobky a služby. Při poskytování hudebních služeb on-line je nezbytné zdvojit složité zúčtovací procesy tak, aby byly dostupné na více územích. To vyžaduje holistický a soudržný právní rámec pro práva duševního vlastnictví. V této souvislosti by právní předpisy v oblasti práv duševního vlastnictví měly být považovány za nástroj řízení, který reguluje a optimalizuje vztah mezi třemi hlavními zúčastněnými subjekty: tvůrci, poskytovateli služeb a obsahu a spotřebiteli. Politika práv duševního vlastnictví by tedy měla být nastavena jako „podpůrné právní předpisy“ umožňující správu práv duševního vlastnictví co nejúčinnějším způsobem, a tím i nastavení správné pobídky pro tvorbu a investice, inovační obchodní modely, podporu kulturní rozmanitosti a co nejrozsáhlejší šíření děl ve prospěch společnosti jako celku.

Evropa se musí stát světovou jedničkou v oblasti inovačních řešení poskytování licencí s cílem dosáhnout bezproblémového využívání inovačních technologických produktů a znalostních a kulturních produktů. Výhody podpůrného právního rámce pro práva duševního vlastnictví by měly být dostupné všem zúčastněným subjektům bez ohledu na jejich velikost. Malé a střední podniky by měly mít možnost těžit z práv duševního vlastnictví stejně jako největší subjekty působící v rámci vnitřního trhu. Rámec pro práva duševního vlastnictví by měl rovněž zajišťovat pobídky nezbytné pro prosperitu a rozkvět všech tvůrčích odvětví, a tak přispívat k bohaté rozmanitosti kulturních statků, služeb a projevů.

Odpověď spočívá v jednotném trhu

Roztříštěnost oblasti práv duševního vlastnictví v EU má vliv na evropský růst, vytváření pracovních míst i konkurenceschopnost. Nevýhodou licenčních transakcí jsou vysoké náklady, složitost a právní nejistota pro tvůrce, uživatele i spotřebitele. To je jedním

z důvodů, proč se v EU plně nerozvinul potenciál elektronického obchodu a proč dochází k tomu, že nastavovat pravidla a skutečně využívat výhod jednotného trhu mohou často jen největší zúčastněné subjekty. Překážkou inovací a tvorby jsou i vysoké transakční náklady. Inovační malé a střední podniky se s námahou snaží využívat práva duševního vlastnictví a rozvíjet strategie založené na právech duševního vlastnictví. Oběh kulturních statků a služeb je i nadále nižší, než je jeho skutečný potenciál.

Stávající pravidla rovněž podléhají dalšímu tlaku v důsledku zrychlování technologického pokroku, který mění způsob výroby, šíření a spotřeby výrobků a služeb. Evropa není z hlediska poskytování nových digitálních služeb vždy dostatečně na předním místě. Například právní složitost digitalizace evropského kulturního dědictví s cílem jeho zpřístupnění on-line by mohla v případě, že nebude řešena, vyvolat „vědomostní propast“.

Prosazování práv duševního vlastnictví v rámci Evropy a na jejích hranicích je stále nedokonalé. V současné době představuje vývoj nových technologií spíše problém z hlediska prevence neoprávněného užívání chráněných děl. Rámec prosazování práv duševního vlastnictví v rámci EU nebyl doposud přizpůsoben novému digitálnímu prostředí. V souvislosti s obecnými úvahami o přizpůsobování politik EU digitální éře je třeba souběžně s jakýmkoli opatřeními vedoucími k dalšímu posílení prosazování práv duševního vlastnictví rozvíjet nabídky zákonného digitálního obsahu, které budou pro spotřebitele atraktivní a cenově dostupné. Prosazování a ochrana práv duševního vlastnictví navíc nekončí na hranicích EU. Tato otázka nabývá na naléhavosti v souvislosti s globalizací obchodních toků a vzhledem ke skutečnosti, že práva duševního vlastnictví představují významnou výhodu z hlediska konkurenceschopnosti EU na rozvíjejících se trzích.

Společným cílem práva v oblasti duševního vlastnictví i soutěžního práva je podpora tvorby, inovací a hospodářského růstu. Silnou ochranu a prosazování práv duševního vlastnictví by mělo doplňovat důsledné uplatňování pravidel hospodářské soutěže s cílem zabránit zneužívání práv duševního vlastnictví, které může brzdit inovace nebo vyloučit z trhů nové účastníky, a to zejména malé a střední podniky.

Nezbytnost vize pro řízení změn

Správa rámce pro práva duševního vlastnictví v EU by mělo být modernizováno s cílem zejména snížit složitost nákladů a transakcí a zvýšit právní jistotu, především pro malé a střední podniky. To by mělo zahrnovat zvýšené využívání nových technologií a nástrojů, jako je například strojový překlad a nástroje určené k vyhledávání.

Je nutno pečlivě zajistit odpovídající rovnováhu mezi ochranou práv a přístupem k nim, tj. vytvořit spravedlivé režimy odměňující a motivující vynálezce a tvůrce a zároveň zajistit oběh a šíření zboží a služeb, výkon dalších základních práv a podporu a zachování kulturní a jazykové rozmanitosti. Konsolidace a racionalizace správy práv duševního vlastnictví by měla jít ruku v ruce s posílením nástrojů prosazování jak na úrovni EU, tak na mezinárodní úrovni.

3. KLÍČOVÉ POLITICKÉ INICIATIVY UMOŽŇUJÍCÍ ČELIT VÝZVÁM

3.1. Reforma patentového systému v Evropě a doprovodná opatření

3.1.1. *Jednotná patentová ochrana*

Současný evropský patentový systém je složitý, roztržštěný a nákladný: získání evropského patentu validovaného pouze ve 13 členských státech může být až desetkrát nákladnější než získání patentu Spojených států. Pokud hodlá malý a střední podnik v současné době získat nebo zachovat ochranu patentu ve všech 27 členských státech EU na dobu 20 let, musel by na to v průběhu uvedeného období vynaložit dle odhadu 200 000 EUR, přičemž velkou část těchto nákladů tvoří náklady na překlad a náklady související s nezbytnými transakcemi s vnitrostátními úřady.

V současné době však probíhají práce na vytvoření jednotné patentové ochrany pro dvacet pět členských států v rámci posílené spolupráce¹³. Po přijetí rozhodnutí Rady o povolení posílené spolupráce¹⁴ předložila Komise návrhy prováděcích opatření.¹⁵ Ve spolupráci s Evropským parlamentem a se zúčastněnými členskými státy se bude snažit dosáhnout co nejrychlejšího přijetí těchto opatření. Celkovým cílem jednotného patentu je snaha, aby společnosti co nejdříve dosáhly rozsáhlých úspor nákladů, což do značné míry přispěje ke zjednodušení správních postupů vzhledem k odstranění nutnosti ověřování těchto patentů na vnitrostátní úrovni.

Vývoj systémů strojového překladu je navíc zásadní funkcí, která může přispět ke snížení vysokých nákladů na překlady a finančně zpřístupnit patentovou ochranu společnostem bez ohledu na jejich velikost. Strojové překlady jako takové zvýší nejen dostupnost patentové ochrany, ale také přístup k patentovým informacím v různých jazycích již od fáze podání přihlášky. Tato skutečnost má zásadní význam pro šíření technologických poznatků a pro podporu inovací obecně. V tomto ohledu Komise vítá a podporuje strojový překladatelský program patentové dokumentace, který zavedl Evropský patentový úřad v roce 2010. Jeho cílem je zpřístupnit strojové překlady v úředních jazycích států, které jsou smluvními stranami Evropské patentové úmluvy – tj. ve všech úředních jazycích EU.

3.1.2. *Jednotný systém řešení sporů týkajících se patentů*

Spory týkající se patentů musí být řešeny u jednotlivých vnitrostátních soudů. Tato roztržštěnost je jednak pro držitele patentů extrémně časově a finančně náročná, jednak s sebou nese rovněž riziko odlišných rozhodnutí v různých členských státech a následnou právní nejistotu.

Vytvoření jednotné patentové ochrany musí být doprovázeno vhodnými úpravami soudní pravomoci, které budou reagovat na potřeby uživatelů patentového systému. Aby jednotná patentová ochrana správně fungovala v praxi, měla by příslušná úprava soudní pravomoci umožnit prosazování nebo rušení patentů na celém území zúčastněných členských států a současně zajistit vysokou kvalitu soudních rozhodnutí a právní jistotu pro podniky. V současné době probíhají práce na konkrétních úpravách soudní pravomoci, a to rovněž

¹³ KOM(2010) 790 v konečném znění.

¹⁴ Rozhodnutí Rady 2011/167/EU ze dne 10. března 2011, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, Úř. věst. L 76, 22.3.2011, s. 53.

¹⁵ KOM(2011) 215 v konečném znění a KOM(2011) 216 v konečném znění.

s přihlédnutím k nedávnému stanovisku Soudního dvora Evropské unie (A-1/09) o slučitelnosti předlohy dohody o evropském patentovém soudu a patentovém soudu EU se Smlouvami.

Jednotný systém řešení sporů týkajících se patentů, který by platil jak pro evropské svázané patenty, tak pro evropské patenty s jednotným účinkem, by výrazně snížil náklady na soudní spory a čas potřebný k vyřešení patentových sporů a současně zvýšil právní jistotu pro uživatele.

3.1.3. *Nástroj pro zhodnocení práv duševního vlastnictví*

Nehmotná aktiva mohou tvořit až tři čtvrtiny hodnoty podniku¹⁶ a práva duševního vlastnictví již dosáhla takové úrovně finanční viditelnosti a dopadu, že transakce založené na duševním vlastnictví získávají stále větší význam. V důsledku toho musí společnosti zavést vhodné řízení takových nehmotných aktiv, jakými jsou například patenty, ochranné známky a autorská práva.

Ve svých závěrech z února 2011 vyzvala Evropská rada Komisi, aby prozkoumala možnosti zavedení nástroje pro zhodnocení práv duševního vlastnictví na evropské úrovni, zejména za účelem zjednodušení přístupu malých a středních podniků na trh se znalostmi. „Zhodnocením“ se v této souvislosti rozumí oceňování nehmotných aktiv z účetního hlediska a zvyšování příležitostí získat vyšší hodnotu z práv duševního vlastnictví a podpořit získávání financí.

Komise zahájila za účelem pečlivého přezkoumání této otázky rozsáhlou analýzu včetně zapojení odborné skupiny a vypracování studie proveditelnosti. Tyto činnosti umožní vytvořit obecnou představu o situaci a pomohou Komisi zvážit potenciální možnosti pro zřízení takového nástroje pro zhodnocení práv duševního vlastnictví, jako je např. inovační platforma evropského znalostního trhu práv duševního vlastnictví s cílem usnadnit přenos těchto práv a obchodování s nimi. Komise podá zprávu Evropské radě do konce roku 2011.

3.2. **Modernizace systému ochranných známek v Evropě**

Zápis vnitrostátních ochranných známek v členských státech EU byl harmonizován již před téměř 20 lety¹⁷ a ochranná známka Společenství byla zavedena před 15 lety¹⁸. Systém ochranných známek v Evropě vykazuje jasné úspěchy. To se odráží mimo jiné v nových rekordních počtech přihlášek ochranných známek Společenství podaných v roce 2010 (více než 98 000) a v tom, že v roce 2011 bude dle očekávání přijata milióntá přihláška od vytvoření ochranné známky Společenství v roce 1996. Zúčastněné strany však stále častěji vyžadují rychlejší, kvalitnější a efektivnější systémy zápisu ochranných známek, které jsou konzistentnější, uživatelsky přívětivé, veřejně přístupné a technologicky aktuální. Ke splnění těchto požadavků je nutné systém ochranných známek v Evropě modernizovat a přizpůsobit éře internetu.

V roce 2009 zahájila Komise komplexní hodnocení celkového fungování systému ochranných známek v Evropě. Na základě tohoto hodnocení a posouzení dopadů předloží Komise

¹⁶ Viz bod 2 a poznámka pod čarou 5.

¹⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/95/ES ze dne 22. října 2008, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách, Úř. věst. L 299, 8.11.2008, s. 25.

¹⁸ Nařízení Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství, Úř. věst. L 78, 24.3.2009, s. 1.

v posledním čtvrtletí roku 2011 návrhy revize jak nařízení o ochranné známce Společenství, tak směrnice o ochranných známkách.

Cílem přezkumu je modernizace systému na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni zvýšením jeho celkové účinnosti, efektivity a konzistentnosti. Zvláštní důraz bude kladen na možnosti: 1) zjednodušení a urychlení řízení o přihlášce s přihlédnutím k požadavkům elektronického věku; 2) zvýšení právní jistoty, například změnou definice toho, co může tvořit ochrannou známku; 3) vyjasnění rozsahu práv z ochranné známky, které se bude týkat mimo jiné zboží v různých situacích na celém celním území EU; 4) poskytnutí rámce pro posílení spolupráce mezi Úřadem pro harmonizaci na vnitřním trhu (dále jen „OHIM“) v Alicante a vnitrostátními úřady pro ochranné známky s cílem harmonizovat správní praxi a vyvíjet společné nástroje, například takové, které nabízejí mnohem rozsáhlejší možnosti prioritního vyhledávání a sledování rejstříku z hlediska zápisů porušujících práva; 5) uvádění směrnice do souladu s příslušným nařízením, a to zejména dalším sladováním právních důvodů zamítnutí zápisu na evropské úrovni, a 6) sladování důvodů zamítnutí a koexistence pravidel týkajících se zeměpisných označení podle směrnice i podle nařízení.

V každém případě budou všechny změny nařízení o ochranné známce Společenství, které Komise navrhne, v souladu s konceptem jednotného trhu a budou zachovávat jednotný charakter tohoto úspěšného práva k průmyslovému vlastnictví.

3.3. Vytvoření komplexního rámce pro autorská práva na jednotném digitálním trhu

Internet je bez hranic, ale on-line trhy v rámci EU jsou stále roztržité vzhledem k celé řadě překážek. Evropa zůstává i nadále nesourodou směsicí vnitrostátních on-line trhů a Evropané v některých případech nemohou zakoupit elektronickou cestou v rámci jednotného digitálního trhu díla nebo služby chráněné autorským právem. Technologie, rychle se vyvíjející povaha digitálních obchodních modelů i rostoucí autonomie on-line spotřebitelů vyžadují neustálé posuzování toho, zda stávající pravidla autorských práv zajišťují správné pobídky a umožňují držitelům a uživatelům práv a spotřebitelům využívat příležitostí, které jim poskytují moderní technologie.

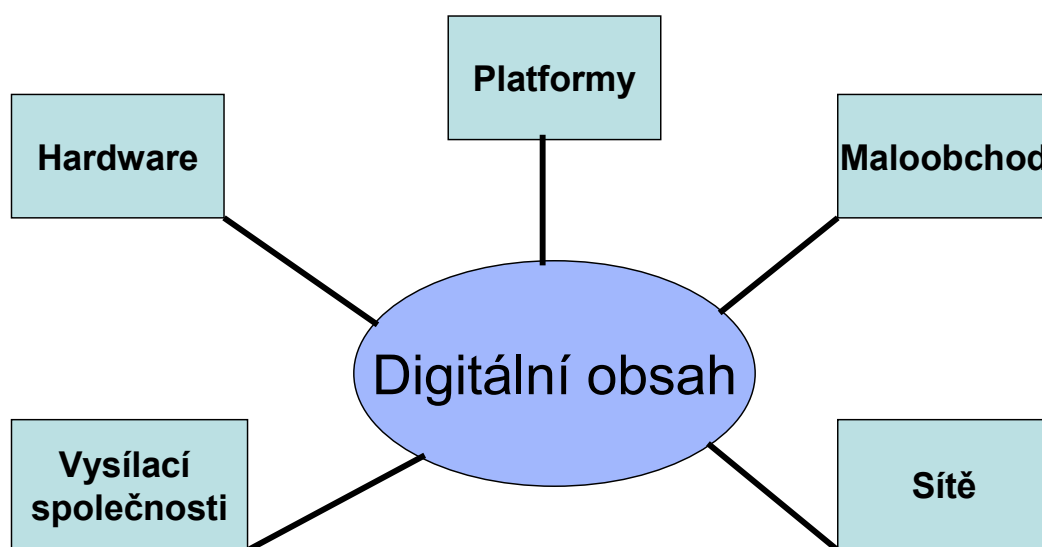
Autoři a další tvůrci očekávají za užití svého díla přiměřený výnos, ať již se jedná o knihy, novinové články, zvukové nahrávky, představení, filmy nebo fotografie. Totéž platí i o vydavatelích a producentech, kteří poskytují investice na výrobu a šíření tvůrčích děl. Existuje potenciál zvýšení výnosů autorů a tvůrců v případě, že správné prostředí v oblasti autorských práv usnadňuje poskytování licencí a šíření děl na jednotném digitálním trhu.

Existence evropského rámce správy za účelem řízení vzájemných vztahů mezi tvůrci, komerčními uživateli a spotřebiteli je zásadním předpokladem toho, aby Evropa mohla plně využívat potenciál nových technologií a digitálního trhu. Evropa musí vytvořit služby poskytování licencí k autorským právům kombinované s internetovými aplikacemi a nástroji s cílem podpořit živou kulturu a tvůrčí odvětví a umožnit milionům občanů snadno a legálně používat a sdílet zveřejněné poznatky i zábavu v rámci celé Unie bez ohledu na členský stát bydliště. Pro uskutečnění tohoto cíle bude navržena celá řada iniciativ Komise, které uvádíme níže.

3.3.1. Správa a řízení autorských práv v Evropě

Bez ohledu na použitou technologii by měly mít reformy autorského práva v rámci vnitřního trhu podobu „podpůrných právních předpisů“, které umožní co nejúčinnější využívání autorského práva a následné nastavení správných pobídek pro tvorbu a investice, inovační obchodní modely a šíření děl. Jejich cílem by mělo být prohloubení a rozšíření repertoáru, který je k dispozici všem spotřebitelům v celé Evropské unii. Mezery v dostupnosti on-line služeb pro spotřebitele v některých členských státech by měly být překlenuty vytvořením stabilního rámce správy autorských práv na evropské úrovni vhodného pro nově vznikající obchodní modely.

Nově vznikající obchodní modely

Vytvoření evropského rámce poskytování licencí k on-line autorským právům by znamenalo značnou stimulaci zákonné nabídky chráněných kulturních statků a služeb v celé EU.¹⁹ Moderní licenční technologie by mohla pomoci rozšířit škálu on-line služeb dostupných přeshraničně, nebo dokonce vytvořit služby dostupné v celé Evropě.²⁰

Proto Komise v roce 2011 předloží návrhy na vytvoření právního rámce pro kolektivní správu autorských práv, která umožní poskytování licencí pro více území i pro celou Evropu. Přestože zaměření na přeshraniční správu autorských práv v on-line prostředí je obzvláště důležité s ohledem na rozvoj digitálního trhu kulturních statků a služeb, je třeba zaměřit pozornost také na struktury správy jiných forem kolektivně spravovaných práv.

Nový rámec by měl zavést společná pravidla správy, transparentnosti a účinného dohledu včetně kolektivně spravovaných toků příjmů. Jasnější pravidla poskytování licencí k autorským právům a rozdělování výnosů nakonec povedou k vytvoření rovných podmínek pro všechny účastníky: držitele práv, kolektivní správce, poskytovatele služeb i spotřebitele.

¹⁹ Ze zprávy IFPI za rok 2010, nazvané *Music Report* (Zpráva o hudbě), vyplývá, že průměrný Evropan utratí za digitální hudbu necelé 2 EUR, zatímco průměrný Američan za ni utratí téměř 8 EUR a průměrný Japonec 7 EUR.

²⁰ Přední poskytovatel služeb EMusic působí v 27 členských státech a má katalog v rozsahu 10 milionů skladeb. iTunes působí v 15 členských státech; 7digital a Vodafone ve 12 členských státech; Nokia (OviMusic) v 11 členských státech; YouTube v 10 členských státech a LastFM v 9 členských státech: <http://www.pro-music.org/Content/GetMusicOnline/stores-europe.php>.

Aby podpořil vývoj nových on-line služeb zahrnujících větší část světového repertoáru a poskytoval služby většímu podílu evropských spotřebitelů, měl by tento rámec umožnit vznik evropských „makléřů práv“, kteří budou schopni zabezpečit licence a správu světového hudebního repertoáru na úrovni několika území a zároveň zajistit rozvoj evropské kulturní rozmanitosti. Za tímto účelem by měl být zaveden vymahatelný režim správy evropských práv, který usnadní poskytování přeshraničních licencí. Přeshraniční správa autorských práv k on-line službám vyžaduje vysokou úroveň technických znalostí, infrastruktury a propojení elektronických sítí. Je proto nutno poskytnout prostředky umožňující zajistit, aby všechny hospodářské subjekty splňovaly vysokou úroveň standardů služeb jak držitelů práv, tak uživatelů, a aby nedocházelo k narušení hospodářské soutěže.

Jiným přístupem k daleko rozsáhlejší revizi autorských práv na evropské úrovni by mohlo být vytvoření evropského kodexu autorských práv. Jeho součástí by mohla být komplexní kodifikace současných směrnic EU o autorských právech s cílem harmonizovat a konsolidovat nároky vyplývající z autorských a souvisejících práv na úrovni EU. To by poskytovalo také možnost prozkoumat, zda je třeba stávající výjimky a omezení autorského práva poskytnutého podle směrnice 2001/29/ES²¹ aktualizovat nebo harmonizovat na úrovni EU. Kodex by tak mohl pomoci vyjasnit vztah mezi různými výlučnými právy různých držitelů práv a rovněž rozsah výjimek a omezení těchto práv.

Komise také prozkoumá možnost vytvoření volitelné „jednotné“ ochrany autorských práv na základě článku 118 Smlouvy o fungování EU a její možný dopad na jednotný trh, držitele práv a spotřebitele.

Tyto otázky vyžadují další studium a analýzu. Komise posoudí tyto otázky mimo jiné v rámci dialogu se zúčastněnými stranami předpokládaného v Digitální agendě pro Evropu a v roce 2012 podá příslušnou zprávu, zejména o tom, zda je nutno směrnici 2001/29/ES aktualizovat.

3.3.2. Technologie a správa databází

Všudypřítomnost internetu urychlila potřebu zlepšení praxe poskytování kolektivních licencí. Technologie může poskytnout bohatý zdroj pragmatických řešení, jak přizpůsobit poskytování licencí k autorským právům internetovému prostředí a podpořit rozdělování kolektivně spravovaných toků příjmů. V této souvislosti bude Komise podporovat opatření, která povedou k jednoduššímu a účinnějšímu přístupu k dílům chráněným autorským právem prostřednictvím inovačních licenčních technologií, certifikace licenčních infrastruktur, zjišťování a výměny údajů o skutečném užití a elektronické správy dat. Bude povzbuzovat a podporovat projekty prováděné různými zainteresovanými subjekty, jejichž cílem bude vývoj automatických a integrovaných infrastruktur správy práv založených na standardech.²² Interoperabilní on-line databáze by měly pomoci určit držitele práv a podporovat rozvoj infrastruktur poskytování licencí. Například shromáždění a zpřístupnění přesných informací o vlastnictví práv autorů hudby do jedné závazné databáze je klíčovým předpokladem usnadnění účinného přeshraničního poskytování licencí a konzistentního vyplácení

²¹ Směrnice 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, Úř. věst. L 167, 22.6.2001, s. 10.

²² Příklady těchto iniciativ zahrnují vývoj databáze světového repertoáru (*Global Repertoire Database*, GRD) a automatického protokolu přístupu k obsahu (*Automated Content Access Protocol*, ACAP). Komise již podporuje Přístupný rejstřík informací o autorských právech a osiřelých dílech (*Accessible Registries of Rights Information and Orphan Works*, ARROW) s cílem určit držitele práv a vyjasnit status práv k dílu, např. zda se jedná o osiřelé dílo nebo dílo, které není komerčně dostupné.

autorských honorářů příslušným držitelům práv v celé Evropě a také snazšího poskytování licencí k evropskému repertoáru v zahraničí a příslušného vyplácení honorářů jeho evropským autorům. Tyto informace by měly být veřejně dostupné a poskytovat uživatelům transparentní údaje, což usnadní poskytování licencí.

3.3.3. *Obsah vytvářený uživatelem*

S ohledem na rychlý rozvoj sociálních sítí a stránek sociálních médií založených na vytváření a nahrávání on-line obsahu koncovými uživateli (blogy, podcasty, sloupky, wiki, mash-upy a sdílení souborů a videí) bude věnována zvláštní pozornost možným přístupům k řešení takzvaného obsahu vytvářeného uživateli.²³ V souladu se svým celkovým přístupem prosazuje Komise odpovědné užívání a zároveň se snaží zajistit, aby uživatelé mohli plně využívat výhod nových interaktivních on-line služeb.

Stále více vychází najevo potřeba zajistit řešení, která umožní koncovým uživatelům jednodušší a cenově dostupnější využívání obsahu chráněného autorským právem třetích stran ve vlastních dílech. Uživatelé, kteří začlení do svého vlastního díla, jež nahrají na internet, materiály chráněné autorským právem, musí mít k dispozici jednoduchý a účinný systém povolení. To se týká zejména „amatérských“ uživatelů, kteří vytvářejí obsah pro nekomerční účely, a přesto se vystavují riziku, že proti nim bude zahájeno řízení pro porušení práv, pokud nahrají materiál bez souhlasu držitele práv. Nastal čas využít sílu autorského práva pro odpovědné zprostředkování vztahu mezi držiteli práv a uživateli obsahu. Komise se bude zabývat dalším zkoumáním této otázky, mimo jiné i prostřednictvím kontaktů se všemi zúčastněnými stranami, zejména v souvislosti s výše uvedeným dialogem se zúčastněnými stranami, s cílem dosáhnout rovnováhy mezi právy tvůrců obsahu a nezbytností zohlednit nové formy vyjádření.

3.3.4. *Dávky ve vztahu k soukromému rozmnožování*

Řádné fungování vnitřního trhu vyžaduje rovněž sladění dávek ve vztahu k soukromému rozmnožování s volným pohybem zboží, které umožní bezproblémový přeshraniční obchod se zbožím, jež je předmětem dávek ve vztahu k soukromému rozmnožování.²⁴ Bude zdvojnásobena snaha o obnovení dohody zúčastněných stran na základě výsledků předlohy memoranda o porozumění zprostředkovaného Komisí v roce 2009. V roce 2011 bude jmenován nezávislý mediátor na vysoké úrovni, jehož úkolem bude zkoumat možné přístupy s cílem harmonizovat metodiku používanou k uložení dávek, zlepšit správu dávek, konkrétně typ vybavení, které je předmětem těchto dávek, dále stanovení celních sazeb a interoperabilitu jednotlivých vnitrostátních systémů z hlediska přeshraničních dopadů nesourodého systému dávek na vnitřní trh. Soustředěné úsilí všech stran s cílem vyřešit zbývající problémy by mělo položit základy pro komplexní legislativní opatření na úrovni EU do roku 2012.

²³ Tato otázka byla vznesena v zelené knize Komise o autorském právu ve znalostní ekonomice a v následném sdělení stejného názvu (KOM (2008) 466 a KOM (2009) 532 v tomto pořadí). Závěr zněl, že toto téma je nutné prostudovat hlouběji.

²⁴ Dávkami rozumíme platby ze záznamových zařízení a prázdných záznamových médií v některých členských státech, které zavedly zákonnou výjimku pro soukromé rozmnožování. Podle společnosti Econlaw (2007) byly v roce 2006 v Evropské unii vybrány dávky z digitálních přístrojů a nosičů ve vztahu k soukromému rozmnožování ve výši 453 milionů EUR.

3.3.5. *Přístup k evropskému kulturnímu dědictví a podpora plurality sdělovacích prostředků*

Klíčovým předpokladem rozvoje znalostní ekonomiky je usnadňovat zachovávání a šíření bohatého evropského kulturního a intelektuálního dědictví a podporovat vytvoření evropských digitálních knihoven. Je nezbytné zajistit inovační řešení poskytování licencí s cílem podpořit bezproblémové sdílení znalostí a kultury umožňující akademickým institucím, podnikům, výzkumným pracovníkům i soukromým osobám zákonně užívat materiály chráněné autorským právem a zároveň poskytnout autorům, vydavatelům a dalším tvůrcům odměnu za užívání jejich děl. Komise hodlá v roce 2011 uplatňovat dvoukolejný přístup s cílem podpořit digitalizaci a zpřístupnit sbírky evropských kulturních institucí (knihoven, muzeí a archivů). Jednou z těchto kolejí je podpora režimů poskytování kolektivních licencí k dílům, která jsou stále chráněna autorským právem, ale již nejsou komerčně dostupná (tzv. „komerčně nedostupná díla“). Druhou kolejí pak je evropský legislativní rámec, který určí a zpřístupní takzvaná „osiřelá díla“.²⁵ Úspěšné dokončení těchto dvou iniciativ také posílí vývoj European²⁶ jako on-line platformy, jejímž prostřednictvím mají občané přístup k rozmanitosti a bohatství evropského kulturního dědictví.

Komise je rovněž odhodlána pokračovat v práci s členskými státy na vývoji schůdných řešení v boji proti „hladu po knihách“, kterému čelí miliony osob se zrakovým postižením. V současné době je jen velmi malé procento publikací dostupné v přístupných formátech, jako je Braillovo písmo, velký tisk nebo audionahrávky. Komise nedávno zprostředkovala memorandum o porozumění²⁷ (podepsané v září 2010) s cílem usnadnit přeshraniční výměnu děl ve speciálních formátech a jejich zpřístupnění osobám se zrakovým postižením. Toto memorandum o porozumění vytváří systém „důvěryhodných zprostředkovatelů“ pověřených on-line dodávkami materiálů ve speciálním formátu přes hranice států. Komise bude i nadále spolupracovat se zúčastněnými stranami na vytváření sítě důvěryhodných zprostředkovatelů v jednotlivých členských státech. To umožní bezproblémový přenos materiálů ve speciálním formátu v bezpečném prostředí v rámci celé EU. Systém zřízený podle tohoto memoranda o porozumění bude předmětem každoročního přezkumu s cílem určit, zda se objem přeshraniční výměny materiálu ve speciálním formátu skutečně zvýšil, nebo zda je nutno posílit již přijatá opatření.

Novináři jsou autoři a jejich práce je důležitá nejen proto, že nám poskytují zprávy a komentáře o světě, ve kterém žijeme, a interpretaci tohoto světa, ale také proto, že svoboda tisku je živým svědectvím pluralitní a demokratické společnosti v Evropě. Ochrana autorských práv novinářů a zajištění toho, aby si zachovali možnost ovlivňovat, jak budou jejich díla užívána, je proto zásadní podmínkou pro zachování nezávislé, vysoce kvalitní a profesionální žurnalistiky. Při šíření děl spisovatelů, novinářů, výzkumných pracovníků, vědců, fotografů a dalších tvůrců hrají důležitou úlohu i sami vydavatelé. V tomto ohledu je důležité chránit práva novinářů a vydavatelů ve vztahu k užívání jejich děl na internetu, a to zejména s ohledem na nárůst služeb tiskové agregace. Komise bude tyto otázky nadále zkoumat ve světle nového právního a technického vývoje.

²⁵ Komerčně nedostupná díla se liší od osiřelých děl v tom smyslu, že jejich autoři nebo vydavatelé jsou známi, ale kniha není dostupná ani prostřednictvím tradičních, ani prostřednictvím nových elektronických obchodních kanálů. Osířelá díla jsou taková díla, jejichž autor není znám, případně pokud je znám, není možné ho nalézt.

²⁶ <http://www.europeana.eu/portal/>.

²⁷ http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/copyright-info/copyright-info_en.htm#otherdocs.

Otevřený přístup jako způsob maximalizace šíření výsledků výzkumu je relativně novým jevem. Existují různé způsoby, jak dosáhnout otevřeného přístupu, zejména publikace s otevřeným přístupem (například odborné časopisy s otevřeným přístupem) a autoarchivace autorů v institucionálních nebo tematických úložištích dat. Potenciál otevřeného přístupu k zvýšení přístupu k poznatkům je již široce uznáván ve vědecké obci a je předmětem dalšího zkoumání.²⁸

3.3.6. *Práva výkonných umělců*

Komise je odhodlána zajistit odměňování všech forem kreativity. V době rozmachu multimediálních formátů se často stává, že umělci včetně umělců profesionálních nejsou řádně uznáváni a odměňováni za svůj tvůrčí vklad do umělecké tvorby. Jedním ze způsobů, jak dosáhnout spravedlivých a rovných podmínek mezi tvůrci, je uvést dobu ochrany výkonných umělců v oblasti hudby do většího souladu s dobou ochrany autorů. Komise učinila takový návrh²⁹ a očekává jeho přijetí ve velmi blízké budoucnosti. Výhody tohoto raného opatření, které je součástí celkové politiky Komise v oblasti autorských práv, budou platit rovněž pro producenty, jejichž zvýšený proud příjmů především z internetu bude podporovat nové talenty a motivovat producenty, aby investovali do nových hudebních děl.

3.3.7. *Audiovizuální díla*

Nastavení správných podmínek umožňujících bezproblémová, snadnější a technologicky neutrální řešení poskytování přeshraničních a celoevropských licencí v audiovizuálním odvětví pomůže tvůrcům obsahu zvýšit dostupnost obsahu ve prospěch evropských občanů. Komise v roce 2011 zahájí konzultaci o on-line distribuci audiovizuálních děl s cílem podat zprávu v roce 2012. Tato konzultace bude řešit otázky autorských práv, služeb videa na vyžádání, jejich zavádění do chronologie médií, přeshraničního poskytování licencí k vysílacím službám, licenční účinnosti a aspektu podpory evropských děl. Audiovizuální zelená kniha se rovněž zaměří na postavení autorů audiovizuálních děl a jejich účast na výhodách toků příjmů on-line.

3.3.8. *Právo umělců na opětný prodej*

V říjnu 2011 podá Komise zprávu o provádění a účincích směrnice o právu na opětný prodej.³⁰ V současné době provádí veřejnou konzultaci, aby vyřešila širokou škálu otázek týkajících se provádění této směrnice, včetně dopadu směrnice na vnitřní trh, na konkurenceschopnost trhu EU s moderním a současným uměním, na účinek zavádění práva na opětný prodej v členských státech, které je před vstupem směrnice v platnost ve vnitrostátních právních předpisech nepoužívaly³¹, a na podporu umělecké tvořivosti.

²⁸ Digitální agenda pro Evropu (s. 23) zdůrazňuje, že činnosti předávání poznatků by měly být spravovány efektivně a podporovány vhodnými finančními nástroji a výzkum financovaný z veřejných prostředků by měl být široce zpřístupněn zveřejňováním vědeckých údajů a zpráv prostřednictvím otevřeného přístupu. Sdělení o Unii inovací oznamuje, že Komise bude podporovat otevřený přístup k výsledkům výzkumu financovaného z veřejných prostředků a že cílem bude učinit otevřený přístup k publikacím obecnou zásadou u projektů financovaných rámcovými výzkumnými programy EU (závazek 20).

²⁹ KOM(2008) 464 v konečném znění.

³⁰ Směrnice 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, Úř. věst. L 272, 13.10.2001, s. 32.

³¹ Některé členské státy využívají výjimku umožňující uplatňovat právo na opětný prodej u děl zemřelých umělců, jejíž platnost končí dnem 1. ledna 2012. Obchod s díly, která jsou předmětem dědičného práva

3.4. Problematika doplňkové ochrany nehmotných aktiv

Stávající právní předpisy EU o ochraně práv duševního vlastnictví jsou doplněny vnitrostátními pravidly týkajícími se některých praktik „hospodářské soutěže na hraně zákona“, která se často blíží hranici mezi ochranou průmyslového vlastnictví a dalšími právními oblastmi.

3.4.1. Obchodní tajemství a nedovolené napodobeniny

Jedná se například o ochranu obchodních tajemství.³² Obchodní tajemství jsou cenná nehmotná aktiva společnosti, jako jsou technologie, obchodní nebo marketingová strategie, kompilace dat (například seznam zákazníků) či recepty. Právní režimy v jednotlivých členských státech a úroveň ochrany poskytované v rámci celé EU se navzájem značně liší.

Řada členských států má zvláštní ustanovení občanského práva upravujících obchodní tajemství: Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Itálie, Litva, Německo, Polsko, Portugalsko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko. Některé z těchto států dodatečně stanovily trestní sankce. Celá řada členských států však nemá žádná zvláštní ustanovení občanského práva upravující obchodní tajemství: Belgie, Kypr, Spojené království, Irsko, Finsko, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Rumunsko a Francie (přestože francouzský kodex duševního vlastnictví upravuje některé jejich aspekty). Obchodní tajemství však mohou být alespoň částečně chráněna i jinými prostředky, jako je obecný zákaz nekalé soutěže, právo občanskoprávních deliktů, smluvní právo, pracovní právo a trestní právo.

Tyto významné rozdíly ve vnitrostátních právních předpisech v oblasti povahy a rozsahu ochrany obchodních tajemství, jakož i v oblasti dostupných prostředků nápravy a příslušných opravných prostředků, nevyhnutelně vedou k odlišné úrovni ochrany s tím důsledkem, že některé společnosti mají v závislosti na místě svého sídla lepší předpoklady k tomu, aby čelily výzvám informační ekonomiky. V posledních letech se obchodní tajemství stávají stále zranitelnějšími vůči špiónážním útokům zvenčí,³³ a to zejména v důsledku zvýšené výměny údajů a využívání internetu, a jsou také více ohrožena zevnitř společnosti: podle studie soukromého sektoru je například krádež citlivých informací ze strany zaměstnanců desetkrát nákladnější než náhodný únik na základě ojedinělé události.³⁴ Za jiných okolností však lze poukazem na obchodní tajemství zatajit důležité informace a tak zbrzdit inovace a technický rozvoj konkurentů. Vzhledem ke složitosti této problematiky a rozmanitosti jejích dopadů je nezbytné, aby Komise dále rozvíjela své úvahy a shromážďovala komplexní důkazy dříve, než zaujme stanovisko k možnostem dalšího postupu.

na opětný prodej, je čtyřikrát větší než obchod s díly žijících umělců. Za těchto okolností bude mít zpráva Komise působnost do budoucna.

³² Obchodními tajemstvími se rozumí *know-how*, které není nebo dosud nebylo zapsáno jako práva průmyslového vlastnictví, ale je pro svého majitele skutečně nebo potenciálně cenné, není obecně známé či snadno zjistitelné veřejností a jeho vlastník vyvíjí přiměřené úsilí, aby ho udržel v tajnosti.

³³ Viz např. *Bundesministerium des Innern, Verfassungsschutzbericht 2009*, dostupné na adrese http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/2010/vsb2009.pdf?__blob=publicationFile.

³⁴ Forrester Consulting (studie provedená pro RSA a Microsoft), „*The Value of Corporate Secrets: How Compliance and Collaboration Affect Enterprise Perceptions of Risk*“ (Hodnota podnikových tajemství: jak dodržování předpisů a spolupráce ovlivňují vnímání rizika podniky), březen 2010, dostupné na adrese http://www.rsa.com/go/press/RSATheSecurityDivisionofEMCNewsRelease_4510.html.

Další oblastí zájmu je ochrana proti takzvaným „nedovoleným napodobeninám“ nebo „podobně vypadajícím výrobkům“.³⁵ Nedovolené napodobeniny jsou navrženy tak, aby se podobaly stávajícím výrobkům dobře zavedených značek a zároveň vykazovaly určité rozdíly, které brání jejich označení za padělky. Mohou zmást spotřebitele, kteří při nákupu buď nedávají příliš velký pozor nebo kteří neznají značku dost dobře na to, aby byli schopni rozpoznat rozdíly.

Také tento jev je řešen na úrovni členských států na základě různých koncepcí a poskytování různých úrovní ochrany. Zatímco tedy v některých členských státech spadají zvláštní ustanovení týkající se nedovolených napodobenin pod zákony o nekalé hospodářské soutěži (Rakousko, Německo, Česká republika, Španělsko), jiné státy řeší vytváření nedovolených napodobenin v rámci univerzální nebo obecné doložky o zákazu nekalé soutěže (Belgie, Dánsko, Finsko). V jiných členských státech nejsou ustanovení o nekalé hospodářské soutěži použitelná na nedovolené napodobeniny zakotvená ve zvláštním zákoně, avšak řeší je občanský zákoník, a to buď konkrétními ustanoveními (Itálie) nebo obecně platnými ustanoveními týkajícími se deliktů (Francie, Nizozemsko). A konečně Spojené království nemá zákon o nekalé hospodářské soutěži ani žádná zvláštní ustanovení o nedovolených napodobenin: v této souvislosti se použije ustanovení o deliktu uvedení třetí osoby v omyl (tzv. „*passing off*“). Z tohoto důvodu se účinnost ochrany značně liší.

Komise zahájila práci na stanovení hospodářského dopadu současné roztržité právního rámce z hlediska ochrany obchodních tajemství a boje proti jiným praktikám „hospodářské soutěže na hraně zákona“, jako jsou nedovolené napodobeniny. Tato práce bude zahrnovat komplexní externí studii a konzultaci se zúčastněnými stranami s cílem prozkoumat skutečné hospodářské a společenské dopady těchto postupů. Bude také hodnotit ekonomické přínosy vyplývající z přístupu EU v těchto oblastech.

3.4.2. *Nezemědělská zeměpisná označení*

Zeměpisná označení jsou nástrojem zajišťujícím vazbu mezi kvalitou výrobku a jeho zeměpisným původem. Tento přístup umožňuje marketing na specializovaných trzích, rozvoj značky a marketing založený na pověsti.

Při ochraně nezemědělských výrobků však většina členských států používá různé právní systémy (například prostřednictvím práva v oblasti hospodářské soutěže nebo na ochranu spotřebitele či prostřednictvím kolektivních nebo certifikačních známek) a pouze třetina z nich má zvláštní právní předpisy, které považují zeměpisná označení za zvláštní práva duševního vlastnictví. Tato roztržité právního rámce poskytování ochrany zeměpisným označením nezemědělských výrobků může negativně ovlivnit fungování vnitřního trhu. Kromě toho je ochrana zeměpisných označení nezemědělských výrobků důležitou otázkou rovněž při dvoustranných a mnohostranných obchodních jednáních s třetími zeměmi.

Komise se chystá zahájit studii proveditelnosti týkající se problematiky zeměpisných označení nezemědělských a nepotravinářských výrobků, která bude zahrnovat všechny oblasti práva v této souvislosti. Tato práce poskytne především analýzu stávajících právních rámců v členských státech, hloubkové posouzení potřeb zúčastněných stran a potenciální hospodářský dopad na ochranu nezemědělských zeměpisných označení. Komise pak na

³⁵ V některých jurisdikcích jsou označovány jako „otrocká napodobení“.

základě výsledků této práce a po dalších úvahách a shromáždění komplexních důkazů rozhodne o vhodném dalším postupu.

3.5. Posílení boje proti padělání a pirátství³⁶

Vytváření výrobků a služeb založených na právech duševního vlastnictví může být obtížné a nákladné, ale vytváření jejich kopií a rozmnožování naopak levné. Organizované porušování práv duševního vlastnictví ve velkém měřítku se stalo globálním jevem a vyvolává obavy na celém světě. Nejnovější studie OECD (2009) odhaduje, že objem mezinárodního obchodu s padělaným zbožím se zvýšil z více než 100 miliard USD v roce 2000 na 250 mld. USD v roce 2007.³⁷ Podle OECD tato částka převyšuje HDP přibližně 150 ekonomik. Číselné údaje o vnitrostátní celní činnosti, které zveřejnila Evropská komise, odrážejí skutečnost, že počet registrovaných případů zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví vzrostl z 26 704 v roce 2005 na 43 572 v roce 2009, což představuje nárůst o více než 60 procent za pět let.³⁸

Porušovatelé práv duševního vlastnictví připravují tvůrce z EU o přiměřené odměny, vytvářejí překážky inovacím, poškozují konkurenceschopnost, ničí pracovní místa, snižují objem veřejných financí a potenciálně ohrožují zdraví a bezpečnost občanů EU. Studie vypracovaná Střediskem pro ekonomii a obchodní výzkum (*Centre for Economics and Business Research, CEBR*) zdůrazňuje, že ztráty způsobené paděláním a pirátstvím by mohly ročně snížit HDP EU o 8 miliard EUR³⁹. Padělání také vytváří velké zisky pro skupiny organizovaného zločinu a narušuje vnitřní trh tím, že podporuje nezákonné praktiky v rámci podniků.⁴⁰

EU začala tento problém řešit prostřednictvím opatření občanského práva, která umožňují držitelům práv prosazovat svá práva duševního vlastnictví,⁴¹ a to prostřednictvím nařízení EU o clech č. 1383/2003⁴², jež umožňuje zadržení zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví na vnějších hranicích EU, a zahájením činnosti evropského střediska pro sledování padělání a pirátství v roce 2009.⁴³ Hlavním cílem střediska je shromažďovat a vykazovat údaje o hospodářských a společenských důsledcích padělání a pirátství a vytvořit platformu

³⁶ Výraz „padělání a pirátství“ je třeba chápat jako výraz vztahující se na porušování veškerých práv duševního vlastnictví podle prohlášení Komise týkajícího se článku 2 směrnice 2004/48/ES, Úř. věst. L 94, 13.4.2005, s. 37.

³⁷ OECD, *Magnitude of counterfeiting and piracy of tangible products – November 2009, Update* (Rozsah padělání a pirátství u výrobků hmotné povahy – aktualizace z listopadu 2009), http://www.oecd.org/document/23/0,3343,en_2649_34173_44088983_1_1_1_1,00.html.

³⁸ http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics/index_en.htm.

³⁹ CEBR (2000), *The Impact of Counterfeiting on four main sectors in the European Union* (Dopad padělání na čtyři hlavní odvětví v Evropské unii), Středisko pro ekonomický a obchodní výzkum, Londýn.

⁴⁰ Viz např. Europol, „OCTA 2011 – posouzení hrozeb organizované trestné činnosti v EU“, [http://www.europol.europa.eu/publications/European_Organised_Crime_Threat_Assessment_\(OCTA\)/OCTA_2011.pdf](http://www.europol.europa.eu/publications/European_Organised_Crime_Threat_Assessment_(OCTA)/OCTA_2011.pdf).

⁴¹ Směrnice 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví, Úř. věst. L 157, 30.4.2004, s. 16.

⁴² Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo, Úř. věst. L 196, 2.8.2003, s. 7.

⁴³ Viz sdělení o posílení dodržování práv duševního vlastnictví na vnitřním trhu ze dne 11. září 2009, KOM(2009) 467.

pro výměnu názorů a odborných znalostí o osvědčených postupech pro zástupce vnitrostátních orgánů a zúčastněných stran.

Úspěch těchto prvních opatření ukazuje, že EU je na správné cestě. Počáteční práce střediska vyvolala kladné reakce ze strany Evropského parlamentu, členských států i zainteresovaných stran ze soukromého sektoru. Nicméně tyto reakce také ukazují, že je třeba rozšířit stávající činnost. Kromě toho zpráva Komise o uplatňování směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví zveřejněná v prosinci 2010⁴⁴ potvrdila, že je třeba posílit stávající legislativní rámec prosazování práv duševního vlastnictví a doplnit jej dobrovolnými ujednáními mezi zúčastněnými stranami. A konečně přezkum nařízení EU o clech, který zahrnoval veřejnou konzultaci v roce 2010, dospěl k závěru, že právní předpisy by měly být přepracovány tak, aby rozšířily oblast působnosti celních kontrol a rovněž vyjasnily určité postupy na ochranu zájmů oprávněných obchodníků.

3.5.1. *Veřejné povědomí*

Spotřebitelé si nebývají vědomi hodnoty práv duševního vlastnictví, negativních hospodářských a společenských dopadů padělání a pirátství a potenciálního nebezpečí v souvislosti s padělanými výrobky.⁴⁵ Lepší informovanost občanů je proto důležitým faktorem úspěšné politiky ochrany práv duševního vlastnictví. Evropský parlament rovněž vyzval Komisi, členské státy a zúčastněné strany, aby zvýšily informovanost spotřebitelů, zejména mezi mladými lidmi, a umožnily jim pochopit, co je v sázce v oblasti duševního vlastnictví.⁴⁶

Komise proto bude jednat v úzké spolupráci s Evropským parlamentem a se zúčastněnými stranami s cílem posílit vhodné osvětové kampaně. Očekává se, že k tomuto cíli přispěje i evropské středisko pro sledování padělání a pirátství.

3.5.2. *Udržitelnější struktura evropského střediska pro sledování padělání a pirátství a nové úkoly*

Řešení náročných úkolů vyžaduje solidní důkazy o rozsahu problému, lepší znalosti o původu padělků a nedovolených napodobenin, o distribučních kanálech a o jednotlivých aktérech. Rychlé změny trendů, zejména v on-line oblasti, navíc vyžadují větší spolupráci zúčastněných stran a orgánů veřejné moci.

Komise proto navrhuje rozšířit úkoly aktuálně přidělené evropskému středisku pro sledování padělání a pirátství. V budoucnu by měly tyto úkoly zahrnovat i tvorbu a organizaci osvětových kampaní na zvyšování povědomí veřejnosti, zavádění vhodných opatření v oblasti vzdělávání pro donucovací orgány, výzkum inovačních systémů prosazování a odhalování, které na jedné straně umožní maximální inovativnost a atraktivitu legálních nabídek a na druhé straně účinnější prosazování boje proti padělání a pirátství (např. systémy zpětné sledovatelnosti), a koordinaci mezinárodní spolupráce v oblasti budování kapacit

⁴⁴ KOM (2010) 779, http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/directives_en.htm.

⁴⁵ Studie Eurobarometru z roku 2009 provedená GŘ MARKT (dostupná na adrese: http://ec.europa.eu/public_opinion/) odhalila, že pouze 55 % (LT a DK) až 84 % (FR) spotřebitelů má povědomí o existenci pravidel EU o padělání a pirátství. Jednalo se o mnohem nižší procento povědomí než v jiných oblastech politiky. Kromě toho studie odhalila, že jeden z pěti občanů Evropské unie si alespoň jednou neúmyslně koupil padělaný výrobek.

⁴⁶ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. září 2010, 2009/2178(INI).

s mezinárodními organizacemi a třetími zeměmi. Za tímto účelem je nutné, aby středisko mělo udržitelnější strukturu z hlediska odbornosti, prostředků a technického vybavení. Úkoly střediska by proto měly být svěřeny Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (OHIM), který by měl mít v souvislosti s těmito úkoly mandát pro všechny kategorie práv duševního vlastnictví.

V této souvislosti bude OHIM rovněž zlepšovat každodenní spolupráci mezi donucovacími orgány i spolupráci se soukromými zúčastněnými stranami, mimo jiné vybudováním nového systému elektronické výměny informací a systému včasného varování ohledně padělaných výrobků a nedovolených napodobenin. V roce 2010 zveřejnila Komise externí studii, která stanoví seznam stávajících IT systémů použitelných k vybudování takové sítě.⁴⁷ Tato studie bude tvořit základ pro další konzultace a posouzení zaměřené na určení hospodárných řešení a vytváření synergií se stávajícími systémy a probíhajícími projekty s cílem představit do konce roku 2012 koncept takové elektronické sítě. Tato síť by měla fungovat v plném souladu s právními předpisy EU o ochraně údajů.

3.5.3. Přezkum směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví

Souběžně s tím Komise hodlá na jaře 2012 přezkoumat směrnici 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví. Z nedávno zveřejněné zprávy o uplatňování směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví⁴⁸ vyplývá, že problém spočívá ve skloubení prosazování práv duševního vlastnictví v digitálním prostředí. Komise bude zjišťovat způsoby, jak vytvořit rámec umožňující zejména zvýšit účinnost boje proti porušování práv duševního vlastnictví prostřednictvím internetu. Cílem veškerých změn by mělo být řešení protiprávního jednání u zdroje a související podpora spolupráce se zprostředkovateli, jako jsou například poskytovatelé internetových služeb, a zároveň zajištění slučitelnosti s cíli politiky širokopásmového připojení bez poškození zájmů koncových spotřebitelů. Komise zajistí, aby tyto změny dodržovaly všechna základní práva uznávaná Listinou základních práv EU, zejména také práva na soukromý život, ochranu osobních údajů, svobodu projevu a informací a na účinnou právní ochranu.⁴⁹

Souběžně bude Komise pokračovat ve svém úsilí na základě memoranda o porozumění podepsaného mezi zúčastněnými stranami dne 4. května 2011⁵⁰, aby prozkoumala zejména možnosti, do jaké míry lze snížit prodej padělaného zboží přes internet prostřednictvím dobrovolných opatření, včetně zapojení zainteresovaných stran nejvíce dotčených tímto jevem (držitelů práv, internetových platforem a spotřebitelů).

3.6. Mezinárodní rozměr práv duševního vlastnictví

Nárůst mezinárodního obchodu poukazuje na mezinárodní rozměr práv duševního vlastnictví. Globalizace poskytuje Evropě obrovské příležitosti vývozu výrobků, služeb a *know-how* náročnými na duševní vlastnictví do třetích zemí a obchodování s nimi. Nárůst porušování duševního vlastnictví zároveň vytváří potřebu zaměřit se na silnou celosvětovou strategii prosazování v souladu se základními právy.

⁴⁷ Viz http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/documents_en.htm.

⁴⁸ http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/directives_en.htm.

⁴⁹ Právo na duševní vlastnictví je uznáváno jako základní právo v čl. 17 odst. 2 Listiny.

⁵⁰ http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/stakeholders_dialogues_en.htm#Sale.

Evropský parlament v jednom ze svých usnesení⁵¹ uvedl, že „největší výzva pro vnitřní trh spočívá v boji proti porušování práv duševního vlastnictví na vnějších hranicích EU a ve třetích zemích”.

Tato argumentace byla již použita, když Komise v roce 2004 vypracovala „strategii prosazování práv duševního vlastnictví ve třetích zemích“⁵², která je v současné době předmětem přezkoumání. Kromě toho se Komise zavázala k zajištění soudržnosti své politiky práv duševního vlastnictví s cíli rozvojové politiky.⁵³

3.6.1. *Mnohostranné iniciativy včetně koordinace s mezinárodními organizacemi*

Komise bude sledovat cíl, kterým je zvýšit dodržování standardů práv duševního vlastnictví na mezinárodní úrovni prostřednictvím podpory účinné spolupráce s třetími zeměmi a jejich zapojení na mezinárodních fórech, zejména prostřednictvím své práce v rámci WIPO, WTO a UPOV zaměřené na zlepšení ochrany a prosazování práv duševního vlastnictví na celosvětové úrovni. To přispěje k podpoře technických inovací a k převodu a rozšiřování technologií, které budou vzájemně výhodné pro producenty i uživatele technických znalostí, způsobem přispívajícím k sociálnímu a ekonomickému blahobytu a k rovnováze práv a povinností.⁵⁴ V současné době není činnost EU a mezinárodních organizací často dostatečně koordinována, což snižuje její účinnost.⁵⁵

V souvislosti s WIPO bude Komise nadále podporovat rozsáhlou ratifikaci smluv WIPO týkajících se internetu z roku 1996 a jejich řádné provádění do vnitrostátních právních předpisů. Bude také podporovat snahy o vytvoření vhodných nástrojů hodnocení fungování systémů autorských práv. Bude podporovat pokračující úsilí v boji proti globálnímu fenoménu nelegálního příjmu televizních signálů a internetovým přenosům z pirátského vysílání signálů. Komise také zdvojnásobí své úsilí o vytvoření dohody WIPO o přeshraničních dodávkách materiálů ve speciálních formátech přizpůsobených potřebám osob s poruchou čtení v souladu s cíli Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. V červnu 2010 již EU navrhla WIPO společné doporučení týkající se zlepšení přístupu k dílům chráněným autorským právem pro osoby s poruchami čtení.

Smlouva o patentovém právu již na mezinárodní úrovni harmonizovala a zefektivnila formální postupy v oblasti národních a regionálních patentových přihlášek a patentů. EU bude proto nadále podporovat diskuse v rámci WIPO o harmonizaci hmotného patentového práva. To by podpořilo kvalitu patentů a snížilo náklady ve prospěch celosvětových uživatelů patentového systému.

⁵¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2010-0340>.

⁵² Úř. věst. C 129, 26.5.2005.

⁵³ V souladu s článkem 21 Smlouvy o EU a článkem 208 Smlouvy o fungování EU.

⁵⁴ Článek 7 dohody TRIPS z roku 1994. Komise bude plně podporovat provádění závazků přijatých v Istanbulu dne 13. května 2011 s cílem poskytnout pružné možnosti ochrany veřejného zdraví a zejména podporovat přístup k lékům pro všechny a poskytování pomoci rozvojovým zemím v tomto ohledu, a zároveň zajistit, aby takové pružné možnosti byly v rovnováze s oprávněnými právy držitelů práv.

⁵⁵ Viz např. zjištění studie ADE, kterou zadalo Generální ředitelství Komise pro obchod, nazvané „*Evaluation of the Intellectual Property Rights Enforcement Strategy in Third Countries*“ (Vyhodnocení strategie prosazování práv duševního vlastnictví ve třetích zemích), listopad 2010, http://trade.ec.europa.eu/doclib/cfm/doclib_section.cfm?sec=180&langId=en.

EU by měla být rovněž schopna ratifikovat Obchodní dohodu proti padělatelství (ACTA)⁵⁶, jakmile bude v průběhu roku 2011 podepsána všemi smluvními stranami. ACTA, která je plně v souladu s *acquis* EU, představuje významný krok ke zlepšení mezinárodního boje proti porušování práv duševního vlastnictví ve spolupráci se zeměmi, které sdílejí stejné obavy a názory. Komise předloží svůj návrh na rozhodnutí EU o uzavření této dohody v nadcházejících týdnech.

3.6.2. *Dvoustranná jednání a spolupráce s třetími zeměmi při ochraně duševního vlastnictví*

EU bude i nadále jednat o ustanoveních týkajících se práv duševního vlastnictví ve svých dohodách o volném obchodu se třetími zeměmi. Při sjednávání dohod o volném obchodu by doložky o právech duševního vlastnictví měly v maximální možné míře poskytovat stejnou úroveň ochrany práv duševního vlastnictví, jako je stávající ochrana v rámci EU, s přihlédnutím k úrovni rozvoje dotčených zemí. Spolupráce prostřednictvím politických a technických dialogů je také součástí strategie EU ohledně prvků práv duševního vlastnictví souvisejících s obchodem.

Je nutno rovněž nastolit správnou rovnováhu mezi ochranou práv duševního vlastnictví ve třetích zemích a přístupem k vědomostem. Politika práv duševního vlastnictví proto může podporovat začleňování a udržitelný růst v případě, že je součástí celkové strategie rozvoje zaměřené na zlepšení podnikatelského prostředí, podporu výzkumu nastavenou podle potřeb rozvoje a zajištění řádného zohlednění cílů zdraví, biologické rozmanitosti a bezpečnosti potravin. Klíčovou úlohu v případě nejméně rozvinutých zemí (NRZ) hrají převody cenově dostupné technologie, které splňují základní potřeby obyvatelstva. Aby k těmto převodům mohlo dojít, musí EU a její členské státy přehodnotit pobídky poskytované vlastním podnikům nebo institucím za účelem prosazování a podpory inovací a převodu technologií ve prospěch nejméně rozvinutých zemí. Jako příklad možné cesty lze uvést pilotní partnerství *Global Access in Action*, které zahrnuje cíle WIPO týkající se podpory osvědčených postupů udělování licencí k duševnímu vlastnictví ve prospěch NRZ, aniž by tím byly ohroženy základní obchodní trhy vlastníků duševního vlastnictví.⁵⁷ V této souvislosti je dále nutné uvážit, do jaké míry by mělo být dosaženo výjimky osvobozující nejméně rozvinuté země od povinnosti TRIPS po roce 2013.

Rozvojové a rozvíjející se země jsou obzvláště zranitelné z hlediska činností porušujících práva duševního vlastnictví a jsou někdy zneužívány složitými zločineckými sítěmi jako výrobní a distribuční základny. Opatření EU v oblasti vzdělávání a vytváření kapacit mají tedy zásadní význam pro podporu těchto zemí v boji proti organizovanému porušování práv duševního vlastnictví. Taková opatření budou podporována prostřednictvím Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (OHIM) v rámci jeho práce v evropském středisku pro sledování padělání a pirátství a prostřednictvím dalších programů spravovaných Komisí. Spolupráce v této oblasti se zaměří na ty země, kde lze očekávat největší dopad na vymáhací kapacitu a lepší využívání finančních prostředků.

⁵⁶ ACTA (dostupná na adrese <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/anti-counterfeiting/>) navazuje na dohodu TRIPS z roku 1994 cílem zlepšit globální standardy prosazování práv duševního vlastnictví. Zabývá se způsobem, jakým mohou podniky a jednotlivci uplatňovat svá práva u soudu, na hranicích a na internetu.

⁵⁷ Projekt „*Global Access In Action*“, který vytvořila Rada Světového ekonomického fóra pro globální agendu duševního vlastnictví za podpory WIPO a dalších veřejných i soukromých partnerů <http://globalaccessinaction.org>.

3.6.3. Rozšířená ochrana a prosazování práv duševního vlastnictví na hranicích EU

Na hranicích EU mají celní orgány výsadní postavení, které jim umožňuje přijímat účinná opatření. Akční plán EU v celní oblasti pro boj proti porušování duševního vlastnictví pro období let 2009–2012⁵⁸ stanoví jako prioritu pro Komisi a členské státy opatření vedoucí k prosazování práv v celní oblasti. V této souvislosti navrhuje Komise nové nařízení, kterým se nahrazuje nařízení 1383/2003, s cílem posílit prosazování práva a zároveň zjednodušení postupů. Je vyvíjena centrální databáze EU nazvaná COPIS určená pro ukládání žádostí všech společností o zásah celních orgánů, které jsou plánovány v uvedeném nařízení. Vnitrostátní celní orgány a Komise by měly vynaložit společné úsilí vedoucí k efektivnímu prosazování práv duševního vlastnictví. Komise například zřídí skupinu odborníků a síť národních kontaktních míst pro celní záležitosti s cílem zabránit dovozu zboží prodávaného na internetu, které porušuje práva duševního vlastnictví.

Boj proti porušování práv duševního vlastnictví na hranicích navíc znamená i zabránění vývozu nelegálního zboží do EU. Komise a členské státy jsou aktivně zapojeny do celní spolupráce se zdrojovými zeměmi a s dalšími spotřebitelskými zeměmi prostřednictvím zvláštních iniciativ, jako je například akční plán mezi EU a Čínou týkající se celní spolupráce na prosazování práv duševního vlastnictví. Tento plán by měl být základem pro snížení rozsahu porušování práv duševního vlastnictví v bilaterálním obchodě mezi EU a Čínou.

4. ZÁVĚRY

Všechny formy práv duševního vlastnictví představují základní kameny nové znalostní ekonomiky. V budoucnu se bude značná část hodnoty, tržní kapitalizace a konkurenční výhody evropských společností odvíjet od jejich nehmotných aktiv. Duševní vlastnictví je kapitál, který je hnací silou nové ekonomiky. Lepší využívání portfolií duševního vlastnictví prostřednictvím licencí a komerčního využití je zásadním předpokladem úspěšných obchodních modelů.

Nelze podceňovat potenciál digitálního jednotného trhu, který mohou využívat a prosperovat na něm všichni tvůrci, poskytovatelé služeb i spotřebitelé. Evropa musí urychleně využít lidské a technologické zdroje, které má k dispozici, k vytvoření energického a konkurenčního on-line trhu kreativních transakcí, který umožní co největší šíření digitálního zboží a služeb ve prospěch všech.

Tato zastřešující strategie práv duševního vlastnictví strategie se zaměřuje na tuto výzvu. Naplnění ambiciózního pracovního programu Komise, který je podrobně uveden výše, bude vyžadovat udržitelné odhodlání na úrovni Evropského parlamentu, Rady, Komise i členských států. Optimální využívání bohatých evropských zdrojů v oblasti práv duševního vlastnictví vyžaduje odhodlání plně využívat duševní majetek Evropy. Jak z výše uvedených iniciativ vyplývá, je nutno odvést více práce s cílem přeměnit tato aktiva ve skutečné motory růstu a vysoce kvalitní zaměstnanosti.

Vzhledem k tomu, že ve světle zkušeností a rychlých změn technologií i společnosti vznikají nové výzvy a nové priority, zavázala se Komise k tomu, že provede revizi této strategie a vyvodí patřičné závěry v úzké spolupráci se zainteresovanými stranami.

⁵⁸ Rozhodnutí Rady ze dne 16. března 2009, Úř. věst. C71, 25.3.2009, s.1.

PŘÍLOHA: SEZNAM BUDOUCÍCH AKCÍ KOMISE

Č.	Akce	Popis	Termín
1	Jednotná patentová ochrana	Návrhy nařízení Evropského parlamentu a Rady o (1) jednotném patentu EU a (2) o ujednáních o překladu	Komise přijala návrhy na body (1) a (2) dne 13. dubna 2011
2	Nástroj valorizace práv duševního vlastnictví	Komplexní analýza na základě probíhající studie proveditelnosti a zpráva Evropské radě	Zpráva má být předložena do konce roku 2011
3	Revize nařízení o ochranné známce Společenství a nařízení směrnice o ochranných známkách	Návrhy se zaměří na zvýšení účinnosti, efektivity a soudržnosti systému ochranných známek EU	Druhá polovina roku 2011
4	Osiřelá díla	Legislativní návrh směrnice o některých povolených použitích osiřelých děl	První polovina roku 2011
5	Multiteritoriální kolektivní správa práv duševního vlastnictví	Návrh právního nástroje k vytvoření evropského rámce pro on-line licence k autorským právům s cílem vytvořit stabilní rámec pro správu autorských práv na evropské úrovni	Druhá polovina roku 2011
6	Audiovizuální díla	Veřejná konzultace zelené knihy o různých otázkách týkajících se on-line distribuce audiovizuálních děl	Druhá polovina roku 2011

Č.	Akce	Popis	Termín
7	Další opatření v oblasti autorských práv	Podat zprávu po konzultaci se zúčastněnými stranami a posoudit potřebu dalších opatření, která umožní občanům EU, poskytovatelům služeb on-line obsahu a držitelům práv plně využívat potenciálu vnitřního digitálního trhu	2012
8	Dávky ve vztahu k soukromému rozmnožování	Jmenování mediátora na vysoké úrovni s ohledem na zprostředkování dohody se zúčastněnými stranami ohledně dávek ve vztahu k soukromému rozmnožování	Druhá polovina roku 2011
9	Obsah vytvářený uživateli	Konzultace se zúčastněnými stranami	Druhá polovina roku 2012
10	Evropský kodex autorských práv	Hodnocení a diskuse se zúčastněnými stranami a předložení zprávy	2012 a dále
11	Revize směrnice 2001/29/ES	Zpráva o provádění směrnice 2001/29/ES, jak vyžaduje článek 12 uvedené směrnice	2012
12	Evropské středisko pro sledování padělání a pirátství	Návrh nařízení o pověření Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (OHIM) některými úkoly spojenými s ochranou práv duševního vlastnictví, včetně shromáždění zástupců veřejného a soukromého sektoru v evropském středisku pro sledování padělání a pirátství	Květen 2011
13	Práva doplňující práva duševního vlastnictví	Studie k posouzení hospodářských a společenských dopadů porušování obchodního tajemství a postupů „hospodářské soutěže na hraně zákona“, jako jsou nedovolené napodobeniny, a zhodnocení ekonomického přínosu výhody přístupu EU v této oblasti	Konec roku 2012
14	Nezemědělská zeměpisná označení	Studie proveditelnosti s cílem posoudit ochranu zeměpisných označení nezemědělských produktů v rámci celé EU. Tato studie poskytne analýzu stávajících právních rámců v členských státech, hloubkové posouzení potřeb zúčastněných stran a potenciální hospodářský dopad na ochranu zeměpisných označení	Druhá polovina roku 2012

15	Revize směrnice o prosazování práv duševního vlastnictví	Revize směrnice zaměřená na vytvoření rámce, který umožní zejména účinnější boj proti porušování práv duševního vlastnictví prostřednictvím internetu u jejich zdroje	První polovina roku 2012
----	--	---	--------------------------

Č.	Akce	Popis	Termín
16	Nahrazení nařízení o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení práv duševního vlastnictví	Návrh nového nařízení o clech k posílení celního vymáhání práv duševního vlastnictví a vytvoření podmínek pro účinné řešení při současném zjednodušení postupů	Květen 2011
17	Dobrovolná opatření zainteresovaných stran zaměřená na porušování práv duševního vlastnictví	Dohoda zúčastněných stran (memorandum o porozumění) o prodeji padělaného zboží přes internet a následný postup	Podpis memoranda o porozumění 4. května 2011, hodnocení a revize do poloviny roku 2012
18	Databáze EU COPIS	Vývoj databáze s cílem zajistit účinné řízení aplikací společností pro přijímání opatření celních orgánů a vytváření statistik celních zadržení	První polovina roku 2012
19	Přezkum strategie Komise z roku 2004 pro ochranu a prosazování práv duševního vlastnictví ve třetích zemích	Obnova strategie a její přizpůsobení aktuálním potřebám a vývoji s cílem zajistit vyšší standardy prosazování práv duševního vlastnictví v celní oblasti ve třetích zemích a spolupráci v rámci obchodních dohod	Konec roku 2011